

Briuselis, 2026 m. birželio 11 d.
(OR. en)

7468/26

Tarpinstitucinės bylos:
2025/0234 (NLE)
2025/0237 (COD)
2025/0241 (COD)

AGRI 199
AGRIFIN 81
FIN 433
CADREFIN 246
CODEC 1035
ENV 579
FORETS 85

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
kam: Delegacijoms

Dalykas: Bendra žemės ūkio politika po 2027 m.: lankstumas, subsidiarumas ir bendri ES tikslai
– *Politiniai debatai*

Šio pranešimo priede pateikiamas pirmininkaujančios valstybės narės informacinis pranešimas ir orientaciniai klausimai, skirti 2026 m. birželio 22–23 d. Tarybos (žemės ūkis ir žuvininkystė) posėdžiui.

Dėl BŽŪP reformos po 2027 m. deramasi didelių ekonominių, aplinkos ir geopolitinių iššūkių Europos žemės ūkiui kontekste. Ūkininkai susiduria su didėjančiu rinkos kintamumu, su klimatu susijusia rizika ir spaudimu pajamoms. Be to, Europos žemės ūkis turi išlikti konkurencingas ir kartu prisidėti prie aplinkos, klimato ir apsirūpinimo maistu saugumo tikslų ir parengtas ateities iššūkiams, įtraukiant naujas technologijas, inovacijas ir įgyvendinant strategijas, kuriomis skatinama kartų kaita. Pripažindamos šiuos iššūkius ir poreikį sukurti paskirtį atitinkančią BŽŪP po 2027 m., valstybės narės ne kartą pabrėžė, kad reikia paprastesnės, lankstesnės ir proporcingesnės BŽŪP, geriau pritaikytos prie nacionalinių ir regioninių realijų.

Pasiūlymai dėl BŽŪP po 2027 m. ir BRO grindžiami principu, kad BŽŪP turėtų išlikti bendra Sąjungos politika, kartu suteikiant valstybėms narėms didesnę atsakomybę ir atskaitomybę už tai, kaip jos įgyvendina bendrus tikslus. Pasiūlymuose BŽŪP parama įtraukiama į nacionalinės ir regioninės partnerystės planus (NRPP), siekiant padidinti lankstumą ir sudaryti sąlygas valstybėms narėms rengti intervencines priemones, atitinkančias jų konkrečius poreikius, kartu prireikus išsaugant Sąjungos lygmens valdymą ir koordinavimą.

Atsižvelgdama į tai, pirmininkaujanti valstybė narė siekė politinį poreikį užtikrinti didesnę lankstumą, subsidiarumą ir supaprastinimą paversti konkrečiais pasiūlymų dėl bendros žemės ūkio politikos ir bendro rinkos organizavimo pakeitimais. Pirmininkaujančios valstybės narės darbas, susijęs tiek su būsima BŽŪP sistema, tiek su BRO reglamentu, buvo grindžiamas tuo pačiu politiniu tikslu: kurti sąžiningą, konkurencingą, atsparų ir ateities iššūkiams parengtą žemės ūkio sektorių, kartu išsaugant bendrą BŽŪP pobūdį ir vidaus rinkos vientisumą.

Šis požiūris atspindi darbe, susijusiame su BŽŪP nacionalinėmis rekomendacijomis, kurios tebėra neprivalomos ir kuriomis siekiama padėti valstybėms narėms spręsti pagrindines žemės ūkio ir kaimo vietovių problemas, kad būtų pasiekti su BŽŪP susiję konkretūs tikslai.

Itin svarbus šio darbo elementas buvo konkrečių BŽŪP nuostatų perkėlimas iš platesnės NRPP sistemos į pasiūlymus dėl BŽŪP ir BRO, siekiant padidinti BŽŪP teisinės struktūros po 2027 m. nuoseklumą, suprantamumą ir veiklos aiškumą. Nors būsima BŽŪP bus įgyvendinama platesnėje NRPP struktūroje, pirmininkaujanti valstybė narė stengėsi užtikrinti, kad šiuose pasiūlymuose būtų atspindėtos nuostatos, kurios yra būdingos pasiūlymams dėl BŽŪP ir BRO ir yra būtinos tinkamam jų veikimui. Šiuo darbu užtikrinama, kad valstybėms narėms suteiktas lankstumas, pavyzdžiui, apibrėžti tam tikrus elementus, tikslingai skirti paramą ir rengti intervencines priemones atsižvelgiant į nacionalines ir regionines realijas, būtų įgyvendinamas pagal aiškią BŽŪP ir BRO sistemą ir toliau atitiktų naują integruotą įgyvendinimo modelį.

Kalbant apie ūkininko apibrėžtį, pirmininkaujančios valstybės narės tikslas buvo išsaugoti tęstinumą ir teisinį tikrumą, kartu vengiant pernelyg griežtos Sąjungos apibrėžties, kuri neatspindėtų ūkininkavimo modelių įvairovės valstybėse narėse.

Valstybių narių prašymu kai kurios privalomos intervencijos ir priemonės tapo neprivalomos, tačiau valstybės narės ir toliau gali nustatyti, kuri iš tų galimybių ir koku būdu gali geriausiai prisidėti prie bendrų Europos tikslų įgyvendinimo. Šie pakeitimai buvo padaryti atsižvelgiant į tikslą išlaikyti politikos užmojų lygį. Kai kuriais atvejais privalomi veiksmai buvo paversti neprivalomais veiksmais kartu nustatant papildomas nuostatas, kuriomis dar labiau sustiprinami reglamento užmojai, tačiau taip, kad būtų užtikrintas reikiamas lankstumas, kad būtų galima atsižvelgti į konkrečius valstybių narių poreikius ir aplinkybes.

Pirmininkaujančios valstybės narės pakeitimais taip pat siekiama stiprinti subsidarumą ir lankstumą pajamų rėmimo srityje, leidžiant su plotu susijusią paramą pajamoms tikslingai skirti ūkininkams, kuriems jos labiausiai reikia, kaip nustatyta valstybių narių, kartu užtikrinant privalomą didesnę jaunesiems ūkininkams skirtą paramą pajamoms, taip sustiprinant paramą kartų kaitai.

Kartų kaitos klausimas taip pat buvo sprendžiamas siūlomais pakeitimais dėl paramos, kurią ūkininkai turi gauti sulaukę pensinio amžiaus. Užuoat taikiusi išstūmimo metodą, pirmininkaujanti valstybė narė išnagrinėjo alternatyvą, kuri apima ūkių paveldėjimo galimybes. Siūlomų tekstu siekiama remti galimybę naudotis žeme ir ūkių valdymo perdavimą, kartu atsižvelgiant į nacionalinių pensijų sistemų įvairovę, ūkių struktūras ir paveldėjimo realijas.

Tos pačios logikos buvo laikomasi ir atsakingo ūkininkavimo klausimu. Pirmininkaujančios valstybės narės darbe išlaikomas bendras teisės aktais nustatytų valdymo reikalavimų ir apsaugos praktikos pagrindas, tačiau valstybėms narėms suteikiama lankstumo apibrėžti apsaugos praktiką nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu, atsižvelgiant į geografinius, klimato ir gamybos ypatumus. Tekste taip pat numatytas lankstumas taikant išimtis ir nustatomas proporcingumo požiūris smulkiesiems ūkininkams. Taip siekiama užtikrinti, kad sistema išliktų patikima aplinkosaugos požiūriu ir kartu būtų proporcingesnė ir veiksmingesnė ūkininkams ir administracijoms.

Pirmininkaujančios valstybės narės darbo tikslas – suteikti valstybėms narėms daugiau galimybių rengti intervencines priemones pagal savo poreikius, visų pirma susijusias su parama pajamoms, agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities veiksmais ir ES mokykloms skirta programa. Valstybėms narėms taip pat suteikta lankstumo dėl sektorių, kuriuose jos gali rengti sektorines intervencines priemones, pavyzdžiui, naujo baltyminių kultūrinių augalų sektoriaus, linų ar kanapių sektorių. Pirmininkaujanti valstybė narė paaikškino, kad sektorinėmis intervencinėmis priemonėmis turėtų būti siekiama diversifikuoto ir subalansuoto indėlio siekiant atitinkamų konkrečių BŽŪP tikslų, taip išlaikant politikos orientavimą į rinką.

Todėl ši pusiausvyra taip pat atspindi pirmininkaujančios valstybės narės darbe, susijusiame su BRO, kuriame dėl poreikio stiprinti Sąjungos žemės ūkio konkurencingumą bei atsparumą ir užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą reikia tiek bendrų taisyklių, tiek tikslinio lankstumo. Konkrečiuose sektoriuose pirmininkaujančios valstybės narės pakeitimais siekiama integruoti aiškesnę Sąjungos sistemą, kurioje būtų galima atsižvelgti į nacionalinius, sektorių ar teritorinius ypatumus: kanapių atžvilgiu – paaiškinant gamybos ir prekybos taisykles, kartu nustatant valstybių narių apsaugos priemones, susijusias su įgyvendinimu ir kontrole, ir patvirtinant jų gebėjimą reguliuoti galutinio naudojimo aspektus pagal Sąjungos teisę; baltyminių kultūrinių augalų atžvilgiu – nustatant sektorių ir pereinamojo laikotarpio aiškaus pripažinimo taisykles, kad būtų remiamas baltymų vertės grandinių plėtojimas nesutrikdant esamų organizacijų veiklos; ir cukraus atžvilgiu – išlaikant bendrą sutarčių sistemą, kartu ją pritaikant prie cukrinių runkelių ir cukranendrių auginimo realijų.

Tuo pačiu požiūriu grindžiamas darbas, susijęs su išteklių prieinamumu –šiuo klausimu pirmininkaujanti valstybė narė siekė stiprinti Sąjungos koordinavimą, pasirengimą ir dalijimąsi informacija ekstremaliosios situacijos ar didelės krizės metu, kartu atsižvelgiant į valstybių narių atsakomybę organizuoti nacionalines priemones, kompetentingas institucijas ir rezervus atsižvelgiant į jų konkrečias aplinkybes.

Pirmininkaujanti valstybė narė mano, kad plėtojant subalansuotą požiūrį padaryta didelė pažanga. Padaryta pažanga nagrinėjant keletą politiškai svarbių elementų. Iki šiol nagrinėtais pakeitimais siekiama reaguoti į valstybių narių prašymus dėl lankstumo, subsidiarumo ir supaprastinimo, kartu išlaikant BŽŪP kaip bendrą Sąjungos politiką ir užtikrinant, kad esminės konkrečios BŽŪP taisyklės išliktų nuoseklios ir matomos naujojoje NRPP struktūroje.

Vis dėlto, siekiant konsoliduoti Tarybos darbą, reikia papildomų politinių gairių. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, delegacijų prašoma atsakyti į toliau pateiktus klausimus:

Pirmininkaujanti valstybė narė siekė užtikrinti tinkamą trijų tikslų – aiškesnės ir nuoseklesnės teisinės sistemos, didesnio lankstumo valstybėms narėms ir bendrų Sąjungos tikslų išsaugojimo – pusiausvyrą. Ar manote, kad pirmininkaujančios valstybės narės tekstu šie tikslai pasiekiami ir kurias dalis reikia plėtoti toliau?
